

MAGYAR KURIR

Indult Rétsből, Kedden December' 24. dik napján, 1816 - dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' Londonban Dec. 2-dikán történt lár-
márol és következéseiről ilyen újabb tudó-
sítások érkeztek: — “

„Greenwichből 's a' Tamesis vize' mel-
lett lévő egyéb közönségekből már jó reg-
gel tsordásan nyomultak az emberek Lon-
don felé, a' hol a' Southwark nevű külső
városból 's Wapping és Bethall-Green ne-
vű közönségekből való aljas nép magát hoz-
zájok tsatolván, már 11 órakor a' Spa-
Field nevű nagy mezőt a' sokaság egészen
ellepte vala, 's még akkor is szünet nélkül
érkeztek az újabb csoportok. Egy szenes
szekérre, mellyen már valami 20 emberek
szorosán özszenyomakodva állottak, fel-
ment Watson nevű fiatal ember. A'
zászlókat a' már esmeretes irásokkal eme-
zek tartották, az alatt, míg Watson a'
Régens Princz 's az Országlószék ellen egy
ideig igen gyalázatosan beszélvén, végre
így szollott: — „Ha én ezen szekérről le-
szálllok, követni fogtok - é engemet? “ —
(Igen, igen!) melynek hallására a' zászló-
sok a' szekérről leszállottak, hanem a' nagy
tolyongásban egy zászlójokat elvesztették,
's ez azután a' Magistratus' kezire került.
A' zászlósokkal valami 1500 emberek a'
belső városfelé útnak indultak. Az égygyik
a' főbbek között, réá nézve valami hajós
legénynek lenni látszó ember, egy börtbe
beszollván, fegyvert kért onnét. A' bört-
tosnak valami esmerősse így szollott: *Bar-
rátom! itt nintsen néktek való fegyver.* A'

gonosz egy pistolyt elő vevén a' tsipőjébe
lőtt az embernek, kinek Pratt a' neve.
A' más három gonoszok a' lövést hallván,
azt gondolták, hogy a' vezérjeket lőtték-
meg 's elfutottak. A' bört' ajtaja azonköz-
ben bététetvén a' gyilkos meg fogattatott:
hanem a' sokaság a' bört' ajtaját nem soká
bétörvén, egy rakás lántsát onnét kihozott,
's azzal felfegyverkezvén, útját a' belső vá-
ros felé tovább folytatta, egyenesen a' ban-
kó és börzeházaknak tartván. Útjokban
néhány lövéseket is tettek a' gonoszok, hanem
csak a' te 's fel járkálóknak ijesztésére: de
még is egy golyóbis Perescot nevű pénzvál-
tónak ablakát érvén, azt össze rontotta. A'
lármázó sereg ugyan, az útban sokak elma-
radozván belőlle, nagyon meg kissebbedett
vala, de még is nagy félelmet okozott. A'
vezérek között néhányak, ámbár nem Bör-
se - nap vala, bementek: hanem a' Börse'
ajtai, a' Polgármester Wood, és Schaw ne-
vű Senátor' parantsolatjára bezárattatván,
vagy hárman a' vitézek oda szorítottak. Egy
gaz ember már a' Polgármester' mejjét is
célba vette vala pistolyával: de ez meg nem
ijedvén, megragadta a' vitézt. A' három
foglyok a' Polgármester' házánál lévő töm-
letzbe kísértettek. Már ekkor csak valami
800-zan lehettek a' lármázók, kik látván
hogy a' politziai katonák' száma nevededik,
's azt is hallván, hogy katona sereg is fog
érkezni ellenek, a' Börseházat oda hagyták,
's a' Towernek vették útjokat, melynek
szomszédságában egy puska fábrikásnak bört-
tjára réá menvén, azt kitérdálták, 's itt

két jeladó ágyukat is találván, ezekkel vagy két ízben a' *Towerre* reálóttak: hanem, vagy két lovas strázsasoportot megszemlélvén, szélyel futottak, 's az ágyukat ott hagyták. A' politziai katonák azoközben az elszédteket, a' hol az utzákon puskával vagy lántsával találták, össze fogdosták 's bátorságos helyre vitték. Valami 100-ra telt a' száma, a' kik e'képpen össze fogdostattak, 's végezetre e'képpen helyre állott a' tsendesség a' belső városban. Azonközben, míg ezek a' belső városban folytak, az alatt a' *Spa-Field* mezején a' nép' oratorai sem vesztegeltek, hanem a' már többször említett kortsma' ablakából tüzesen építettek lázszató beszédjeik által a' népet, 's szokott deklamálással a' következő tükkellyeket határozták 's erősítették-meg: — 1.) Az Angliai nép katonai Országzás alatt van. — 2.) Közönséges reformátzióra van szükség. — 3.) Ez a' társaság a' Parlamentumnak kinyittatását követő hétfőn ismét össze fog gyülekezni, és — 4. szer.) A' Parlamentumhoz nevezetesen pedig az alsó házhoz, egy kérő levelet fog beadni, azért, hogy a' reformátziót vegye munkába. —

„Estve felé, valami 4 $\frac{1}{2}$ óra tájban, mikor már a' sokaság a' *Spa-Fieldet* odahagyani készült, azon utzákon (*Holborn* 's a' többi) mellyeken vissza felé kellett jőni, három lovas katonastrázsasoportok járkáltak le-'s-fel, mellyek között egygyik 24 emberből 's egy tisztből, a' másik 12, 's a' harmadik is 12 emberekből állott. Az utolsó csoport a' *Holborni* dombra felérvén, innét (kétségkívül a' sokaságot jőni látván) egyszerre megfordult, és sebess vágatással elment (hírt vinni) a' belső városfelé. Tsak hamar meg érkezett a' véghetetlen sokaság is vad ordítással; leg elől jött *Hunt* valami 6 - 8 lovasok által kísértetvén, 's útját a' maga lakhelye felé vévén; nyomba követte őtet a' sokaság, meg nem szűnő *hurrah!* kiáltozással, mellyet *Hunt* szüntelen való kalaptsoválással 's jobbra és balra való köszöngetéssel viszeszonozott, nagy megeleg-

désének jelentéséül. Tíz minuták lettek benne, míg annyira elhaladott a' sokaság, hogy le-'s-fel mozogni lehetett az után. *Hunt* na krövidebbútja is lehetett volna ennél azon kortsma felé, a' hol szállva volt, de ő szántszándékkal vette azt kerülve ezen nagy utzákon, a' hol a' sokaság közzé elegedett tolvaj kompániák sikeresen utánna láthattak megszokott munkáiknak, és baszintén a' börtöket az emberek nagy sebességgel bezárták is, tsakugyan még is sok helyeken találtak a' gonoszok egy 's más apróság kártételre való alkalmatosságot. A' sokaság azoközben lassanlassan kevesedni kezdett; vagy két osztály a' belső városnak, egy harmadik *Southwarknak* fogott; egy negyedik *Hunt* ot tovább is kísért a' szállása felé. Az útban néhány rendbéli lovas katonastrázsák jöttek szembe a' sokasággal, mellyeket mindeniket egyegy politziai tiszt vezérlett, azért, hogy ha valahol valami tilalmas tselekedetet látott, a' bűnhődőket azonnal nyakon fogathassa. Ezeket látván sokak, jónak találtak a' lármázást félbeszakasztani, 's az utzákról eltávozni; 7 's 8 órakor már tsak nem minden bámészködőktől üressék voltak a' belső városi utzák, éjfélkor pedig már semmi jele sem volt az előbbeni lármának, kivéven azt, hogy a' politziai strázsák 's három négy emberből álló lovas katonák még ekkor is vizsgálódtak az utzákon. Meg kell jegyezni, hogy a' Polgármester még a' legelső lármázó csoportnak megjelenésekor felolvastatta a' *Támadás' Aktáját*, azért, hogy a' katonaság annál bátrábban szembe szállhasson, ha úgy találva kívántatni, a' néppel. Nem lehetett örömmel nem szemlélni, hogy melly nagy tsendességgel jártak a' lovas strázsasoportok, által-meg-által a' sokaság között, a' nélkül, hogy valami erőszak elő fordult volna. Estvére kellvén, a' Polgármester a' katonatiszteket a' maga szálájában, a' köz katonákat pedig a' szomszéd kortsmákon jól megvendéglette. Ezen napon gabonavásárnak kellett volna lenni az egygyik pia-

tzon, hanem az árusok megértvén, hogy mi dolgok folynak a' Bőrséházánál, egyszerre mind eltávoztak gabonáikkal egyetemben. Az elragadozott fegyvert részszerént lerakták a' lármázók a' Bőrsé körül lévő házakhoz, részszerént elhányták az utcán, a' honnét kezébe vette a' pilitzia. Némelyeken a' *Beckwith és Társasága* neve 's czimere találtatik, kinek boltját legelőbb felprédálták a' lármázók.

Az újabb levelekben ilyen környűlálásait olvassuk ugyan ezen Dec. 2-dikán történt zenebonáskodásoknak: —

Highatében (London mellett egy faluban) Dec. 2-kán éjjel 11 óratájban megsejdtettek (megsejtettek) a' lovas strázsák három lapangó embert, hogy nem jóban járnak, 's letartóztatni akarták őket: hanem csak egyiket tsíphették-el, a' más kettő elszaladt. Amaz fogságra vitettéven, a' jött-ki rolla, hogy ő az öreg *Watson* légyen, ki a' *Spa-Fieldi* első gyűlésben beszédet tartott volt. Azt mondják, hogy tíz gyermeke van; hajdan seborvos és patikáros volt *New-Castle* utzában a' *Tamesis* partján. Kezei össze köttéven fogva tartották, míg *Lord Sidmouthnak* jelentést tettek elfogattatásáról, a' ki parantsólt, hogy úgy viseljék gondját, hogy el ne szökhessék. Elvitette magához is a' Minister bővebb meghal-gattatás végett. Elfogattatásakor egy zsebbeli nagy pistoly 's egy spádés páltza volt nálla, melly utólsóval, azon emberek közül, a' kik elfogták, kettőt megsebesített. Valami irások is találtattak nálla, mellyekből sok környűlálásai világosságra jöttek a' *Spa-Fieldi* gyűlés' szerzői és azon gonoszok között fennálló özszeszövetkezésnek, a' kik Dec. 2-dikán a' városban prédáltak, az alatt, míg a' *Spa-Field* mezején az orálások 's tanátskozások folytak. —

Dec. 3-dikán reggel azon három személyeket a' kik 2-dikán a' Bőrséházba beszorulván elfogattattak vala, kérdőre vonta maga a' Polgármester. Egygyiknek *Hooper*, a' másikkak *Cashman*, a' harmadik-

nak *Carter* a' neve. A' vallástétel, mellyet tettek ennyiben állott: *Hooper* azt megvallotta, hogy ő a' *Spa-Fieldi* gyűlés' kintstartója, de igen kevés pénz van a' kassában; hogy az egygyik három színű zászlót ő tartotta 's hordozta, 's hasonló színű bokkrétát is szurt volt fel a' kalapjára; hogy az öreg *Watson* 's ennek fiát, kik a' Dec. 2-dikán volt ülésben mind ketten beszédet tartottak, esméri, 's hogy a' *Spa-Field*-ről sokadmagával a' belső városba bejővén, az útban valaki, de ő nem tudja ki, egy pár pistolyt a' kezibe nyomott, 's ő ezeket a' *Watson*' zsebébe dugta, de hogy hasznokat vegye, erre semmi czélja nem volt. *Cashmon* és *Carter* hajós legény ruhában voltak; 's az első egy elbótsáttatott hajós legénynek is lenni vallotta, a' másik pedig tsizmamesternek adta-ki, magát. Azt erőssítették mind ketten, hogy legkissebb előre feltett czélzás nélkül tsatolták a' néphez magokat. *Hooper*, kit a' Polgármester még egyszer különösen kihérdezett azt a' vallást tette, hogy ő a' két *Watsonoknak* a' *Spa-Fielden* tartott beszédek által indittatott-fel arra, hogy egy néptsoportot a' belső városba bevezéreljen. — Minthogy azon irás alá, melly által a' nép a' *Spa-Fieldi* gyűlésre meghívattatott, mint a' gyűlés' titoknokja *Preston* írta fel volt a' nevét, tehát a' három mindjárt nevezett foglyoknak kikérdezése után, néhány kísérelket vévén a' Polgármester maga mellé, oiment *Prestonhoz*, részszerént hogy őtet személyesen megismerje, részszerént pedig azért is, hogy azt gondolta, hogy *Hoopernek*, a' ki *Prestonnak* jó barátja, ennek szállásán bizonyos irásaira találhat. De semmi olyan irásokra nem találhatott, a' mellyek a' *Preston*' és *Hooper*' ügyeket terhesíthettek volna, tsak annyit tanúlt-ki *Prestontól*, a' mennyit már addig is tudott, hogy ő özszesztsatolódásban volt a' *Spa-Fieldi* gyűléssel, és hogy az a' sereg, melly a' belső városban lármát tsinált és pusztított, a' *Spa-Fieldi* gyűléstől vált-el és jött-be a' belső

városba, de a' melly környüállásokból azonközben tsakugyan ki nem jött az, hogy *Prestonnak* ezen sereggel, a' melly puszítani a' városba bejött vala, öszszetsatoló-dása lett volna: tehát legalább még ekkor el sem fogathatta őtet a' Polgármester, hanem közlőtte a' dolgot a' Ministerekkel. De későbbre tsakugy *Prestonra* is réá került a' sor, minthogy Dec. 4-dikén *Hoopert* újabb kikérdezés alá vonván a' Polgármester, mihelyest ezt elvégezte, azonnal *Prestont* is befogatta. *Hooper* ekkor sokat kivallott: tudniillik, hogy ő *Watsonokkal* és *Prestonnal* szoros szövetségben van, hogy az egész plánumnak *Preston* volt az igazgatója, hogy ők a' 2-dik Decemperi gyűlés előtt bizonyos kortsmákon, mellyeket névszerént megnevezett, előre való gyűléseket tartottak, hogy a' *Spa-Fieldről* az ifjú *Watson* indította-be a' lármázó csoportot a' belső városba, de későbbre nem mütatta magát a' seregnél, legalább ő (*Hooper*), a' *Cheapside* utzában már nem látta a' seregnél. —

Dec. 5-dikén néhány Senátorokat vévén maga mellé a' Polgármester, a' Lord *Liverpool* Cancellariájába ment, és mindezeket, a' miket a' maga addig tett vizsgálódásai által az elfogattaktól kitanúlhatott, a' Ministérium eleibe terjesztette további határozások végett. — Mikor a' Polgármester a' *Preston'* szállásán járt, mint mondják, ily formálog viselte magát ez az ember: — Igen fontos személynek mütatta lenni magát, és, mint a' ki kíványa inkább azt, hogy pert indítsanak ellene, mintsem hogy félne attól. Azt mondotta, hogy ő a' maga és barátjai célzásait nem titkólja, mert ők nem egyeben hanem tsak a' Parlamentum' reformáltatásán iparkodnak, a' melly tsak egyedül való eszköz arra, hogy a' nép' terhein segíteni 's annak kenyeret szerezni lehessen. Hogy az ő pártosainál sok fegyver legyen eldugva, ezt is mondotta, de ők ezzel nem egyébre céloznak, hanem tsak, hogy magokat védelmezzék azon esetben, ha őket a' katonaság megtámad-

ná. Kérkedve beszéllette, hogy a' katonaság ő hozzá és barátjaihoz jó indulattal viseltetik, hogy a' hajós legények önként jelentek volna meg az ő ügyének védelmezésére, hogy hozzá mint a' gyűlés' titoknokjához sok ezer meg ezer levelek érkeztek légyen az ország' külömbkülömb részeiről, de ő ezeket, minekutánna elolvasta, mind elégette. — Erre a' kérdésre, hogy hát már most, minekutánna szemével látták, hogy a' Dec. 2-dikán tartatott gyűlésnek mitsoda rút következései lettek, fogának-e ők még is több e'féle gyűléseket tartani? — *Igen biz ők, így felelt Preston, 's az ő pártosai meg nem fognak szünni, még célzásait végre nem hajtják.* — Ez az ember olyan nyomorúságos állapotban él, hogy maga mondja, hogy őtet semmi olyan szerentsétlenség nem érheti, melly az ő mostani állapotját rosszabbá tehetné. A' Polgármester is a' legnagyobb inségben találta őtet két leányaival egyetemben, kik mind ketten otthon voltak. De nem is lehet a' dolgon tsudálkozni, mert a' helyett, hogy mint *tsizmamester*, othon ülne 's dolgozna a' gyáva, minden idejét a' kortsmákon 's a' külső városokban a' *Klubokban* (titkos társaságokban) tölti, az embereket veszedelmes principiumokra tanítja, 's a' népet a' maga részére hajtani iparkodik.

Mikor 4-dikben estve felé fogságra viték *Prestont*, nagyon bámult a' dolgon; nem foghatta-meg, hogy miként eshessék ez; megszollította az egygyik politziai tisztet, hogy mütassa elé az ez eránt való parantsolatot. Fogságában sok dolgokat kinyilatkoztatott, mellyekről addig halgatott volt. Mondotta egyebek között, hogy ők a' társaság biztosságának egygyik gyűlésében oly dolgokrol is tanátskoztak 's oly projektomokra is kibotsátkoztak, mellyeket ő maga is igen veszedelmeseknek lenni ítélvén, mint *Titoknok*, nem hagyott helyben, ámbár a' mi a' plánumot magát illeti, ebben ő is megegygyez, 's a' mellett büsé-

gesen meg is marad, mint a' mellyen ő már nyoltz esztendőktől fogva dolgozik, 's a' melyről ő még *Minister Perceval*hoz is néhányszor irt. A' fogságban nagy türhetlenséget mutat, és azt mondja, hogy így is véghez fognak minden meghatározott dolgok vitettetni, de minden pusztítás nélkül. — Az ifjú *Watson*rol így szollott *Preston*: — „Láttam a' *Spa-Field* mezején ezt szeles ifjat, 's halga'ttam a' beszedeit; szerettem volna a' részeges disznót ott helyben mindjárt megbotólni az ő idő előtt való bolondoskodásaiért.“

Ezt a' *Watson*t, kiről itt szó van, még nem kerithette kézre a' *Polizia*; 100 font *Sterlinge*kből álló jutalmat hirdettek ki annak számára, a' ki kézhez szolgáltatja.

*Beckwith*nek a' puskafabrikásnak, kinek boltjába a' lármázok berontottak volt, a' legényei is kikérdeztetvén, így beszéllették elő a' történetet: Egy ember, kit 5 más haramia formájú legények kísértek, kezében egy pistolyt tartván benyitott a' boltba, 's azt mondta, hogy adjanak fegyvert. *Platt* nevű úr, a' ki éppen kimenni akart a' boltból, kezeit a' pistolyos embernek a' vállára tévén, így szollott néki nyájasan: — „Hejj fiam! te olyan úton indultál-el, mellyen sok rosszat tehetsz; hádd-el te ezt az utat!“ — A' gyilkos azzal felelt *Platt*nak, hogy pistolyát kapván tsipőbe lőtte, e' pedig egy székhez vitettetvén 's arra leülvén, így szollott a' gyilkoshoz: — „Te engem' meggyilkolál, pedig én nem vagyok ellenséged.“ — Ezen esetben, így felelt a' gyilkos, megvallom, hogy sajnálom tselekedetemet. — *Platt* kérte a' boltos legényeket, hogy híjjanak borbéjt, mellyet a' gyilkos hallván, ajánlotta magát, hogy ért ő ehez a' mesterséghez, bízza réa magát, 's már hozzá is akart fogni az *Operatzió*hoz, 's még pedig mint észre vették olyan mozdulásokkal, hogy könnyen meg lehetett esmérni, hogy seb orvos legyen, hanem *Platt* nem bizta réa magát. — A' gyilkos' társai a' lövést hallván megijedtek, 's elszaladtak,

's a' vezérjeket egyedül hagyván ezt a' kováts legények megfogták, 's leveles táskáját és papirosait elvették, magát pedig egy történetből ott közel lévő városszolga' gondviselése alá adták, de a' ki azt a' bolondságot követte-el, hogy az alatt míg irásait visgálták, megengedte néki, hogy az ablakhoz mennyen, a' hol őtet a' *Börse* felé menő sokaság, melly éppen ekkor nyomult ott el, meglátta, a' házba berontott, 's őtet onnét kiszabadította, a' fegyvert mind kihozta, az ajtó előtt tsendesen megtöltötte, 's azután a' házbéli egyéb portékáknak özszerontásához fogott, hanem egy kováts legény szép tsalt vetett néki; a' nép közé elegyítvén magát, így kiáltott-fel: Na barátim, minthogy fegyverünk, lántsánk, mindenünk elég van, tehát már most egyenesen mennyünk a' *Tower*re! A' nép engedett a' szavának, 's szépen eltávozott a' *Backwith* kováts kázától. — Estve felé valósággal réa is ment egy vakmerő tsoport a' *Tower* nevű várra, 's beizent a' *Kommandánshoz* hogy adja-fel a' várat: hanem látván a' garáználkodók, hogy ettől méltó megvettetéssel fogadtatnak, ekkor a' strázsán álló katonasághoz folyamodtak, 's egynek-egynek 100 aranyot és előmenetelt ígértek, ha a' néppel tartanak. Hanem látván az *Orátor*, hogy a' katonaság is megvetéssel néz réájok, abba hagyta a' tsábitást, 's ezzel a' garáználkodók lassánlassan elszéledtek onnét 's puskáikat és lántsáikat imitt amott lerakták vagy elhanyták.

A' *London*bol *Dec.* 7-dikén indúlt tudósítások szerént, ezeknek a' támadóknak vagy lázszatóknak vallatása még ekkor is tartott. Némelyeket titokban vallattak. Az ott kijövő közönséges levelek naponként környülállásosabban beszéllenek a' történetről, 's némelyek közzülök, magok tudják miért tselekszik, még azt is erőssítik, hogy ők ezen történetről többet tudnak, mint sem a' mennyit még most ki irni jónak tarthatnának. — *Watson*rol, az ifjúról, kit a' *Polizia* még ekkor sem kerithetett vala

kezire, úgy ítélnék sokak, hogy által szökött Frantzia országba. Az a' gyanú, hogy ő lőtt volna a' *Beckwith* börténében *Plattra*, naponként nevedik. A' kijött már, hogy ő *Parker* nevű puskaakadátsnál négy pistolyt vásárolt legyen, mellyek között egyet az öreg *Watson*nál találtak meg, mikor elfogták. Kettejére *Hospernél* találtak rá; a' negyediket pedig a' *Beckwith* börténében hagyta a' gyilkos, azt tudniillik, a' mellyel *Plattra* rá lőtt. Ugyan ezen gyilkosnál két *lancettát* is találtak, pedig tudva van, hogy *Watson* kézi orvos, 's az ilyen mester embereknek van szükségük *lancettára*.

Huntra, az eddig tett vizsgálódásokból még semmi ki nem jött, a' mi azt mutatná, hogy a' *Londoni* pusztításokba beléavatta volna magát: tehát őtet még eddig nem is bántották; szabadon van, 's kiment *London* mellé, falura. Tsak a' *Spa-Fieldi* gyűlés tartásáért senkit nem üldöznek: tsak azokat bántják, a' kik onnét a' városra rontottak pusztítás végett.

Már most egészen világos, hogy ennek a' *Londoni* lármának tsak némely megátalkodott gonoszok voltak a' forralói, és tsak gazdag prédának remémléséből. Tsak egy valamennyire fontosotska ember sem jött még eddig belé, avvagy egyről sem jött-ki a' kikérdeztetésben, hogy magát ebbe avatta volna. Egy elszegényedett 's elpusztult Patikáros (az öreg *Watson*), ennek fia egy részeges sebörvos (az ifjú *Watson*), egy földözásra jutott tsizmadia (*Preston*), 's egy penzióra bocsátott hajóslegény (*Cashman*), voltak benne a' főbb jádzó személyek. Az ő mérészségekért való bosszankodás közönséges; kevés napok alatt elfogják venni érdemlett jutalmokat. De azonban nem kell néhány ilyen gaz embereknek vakmerő mérészségeket a' nép' hajlandóságával összezavarni. Sem *Manchesterben* sem *Nottinghamban*, a' hol a' *Ludditák* (Fabrikarontók) oly számosak, nem még látszott eddig semmi jele, az ilyen tá-

madásra való hajlandóságnak, mint ez a' *Londoni* vala. A' *Ministerális* újságok ugyan bizonyos plánumokat emlegetnek, a' mellyeknek ezutánni közlésével biztatják is az olvasókat. Sőt a' *Kurir* még azt is kitalálta már, hogy mikor forralódott ez a' plánum, tudniillik mindjárt a' *Watterlooi* ütközet után: holott ez az egész plánum oly régi, mint a' világ; minthogy ez nem egyéb, hanem mind azoknak az embereknek plánuma, a' kik dolgozni nem szeretik, 's tsak lopásból 's ragadozásból akarnak élni. Talám tsudalkozik valaki azon, hogy az országglószék még eddig a' *Hunt*' mint a' *Spa-Fieldi* gyűlés' Fő okozója' megfogattatása eránt semmi rendelést nem tett, de gondólja-meg azt, hogy az *Angliai* Constitutzióknak egy tikkelyében ezek mondatnak: *Minden alattvalónak jussa van arra, hogy a' Királynak kérő levelet adjonbe, 's minden ezért történendő elfogattatások 's vádoltatások törvénytelenek* — *Angliában* nem szabad a' népgyűléseket megakadályoztatni, valameddig a' néptsendesen viseli magát, vagy senkit se bánt. Mikor az ott közel álló politziai tiszt esküvéssel elmondhatja azt, hogy az ő' vagy valamely más polgár' élete a' gyűlés miatt veszedelemben forgott, tsak akkor és nem elébb olvastathatja - fel a' *Támadás' Áktáját*, mikor osztán minjárt elszélled a' nép, mert már ekkor a' katonaság kezd dolgozni.

Elegyes dolgok.

A' *Berlini* újságlevelek szerént a' *Kliviái* vidékeken oly nagy szükség uralkodott, hogy valami 7 ezerig való emberek, életeknek megtartása végett, *Lóhert, fa levelet*, 's egyéb e'félét ettek.

Amérikábol levelek érkeztek, a' mellyek szerént a' *Terra Fermai Függetlenek'* dolga ismét jobbra fordult. Egy *Gregor* nevű vezérnek a' Királyi seregeknek *Lopez* nevű Generálisát megvervén, *Barcellába* várattott, a' honnét a' Király' részén lévők elfutottak. A' *Caraccasi* Királyi Kommandás készült *Gregor* ellen, hogy velle megverekedjék, melyre nézve nevezetes tsatázásokat vártak.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Ungvárról Dec. 11-dikén: —

A' mult Sz. András havának 19-dik napján éppen köz gyűlést tartván a' mi Nemes Ungh. Megyénk, a' midőn azon nagy napbéli fogyatkozás történt, 's mintegy 10 óra tájban öszve gyölvén, és Tablához ülven a' Nemes Rendek, munkához fogtak, és azt egy darabig akadály nélkül folytatták: egyszer mintegy 11 $\frac{1}{2}$ óra tájban annyira elhomályosodott, és elsetétedett a' nap, hogy a' Jegyzőbirák se nem olvashatták, se nem jegyezheték felvett munkájokat; ugy annyira, hogy már az Előülő Méltóságos Bánbегyesi Kulin Imre első Al-Ispány Ur Ő Nagytága rendeléseket is teve, hogy gyertyákat gyujtsanak, hanem valami 10, 12 pertzenések (minutumok) után virradni, és világosodni kezdven az idő, a' gyertya gyujtás félben maradt. Ezen ritka történet, a' napnak olly nagy meghomályosódása, sok együgyűbb emberekben imitt amott, kik a' dolgot előre nem tudták, külömbféle gondolatokat, sőt felelmet is gerjesztett volt: némelleyek azt gondolták, hogy világ végének kelle lenni, vagy hogy az utolsó ítélet napja jött volna el, sőt némelleyek sírásra, jajgatásra is fakadtak vala.

A' hold fogyatkozás is, melly e' folyó hónapnak 4-dikén történt, nem a' kisebbek közül való volt. Ez 9 órakor kezdődött, és már 10 órakor csak egy kis részetskéje látszatott a' holdnak. Ez már mint-hogy éjjel történt, 's holdnak nem napnak fogyatkozása volt, azon kívül az előbbeni által előre megtanítatva lévén a' köz nép is; az emberek elméjében semmi változást nem okozott.

A' felaberáti szeretetnek, és a' jó lelki esméretnek egy ritka példája:

Egy Adószedő Ur (Perceptor) az 1814-dik esztendőbeli számadását fontolóra véven, és rendbe akarván szedni, találja, hogy

egy Tiszt Urnak azon esztendőnek egyik negyedére (Angariára) Nyugtató Levele (Quietantiája) nem volna: hozzá menven azért azon Tisztviselő Urhoz, megbeszéli néki a' dolgot, tudakozván, vallyon fel vette e' az akkori fizetését? Ezen Tiszt Ur azt feleli, én nem tudom, úgy mond, nem emlékezhetem, felvettem e', vagy sem, ha felvettem, elköltettem, ha pedig fel nem vettem, az én károm; de én néked azért Quietantziát adok. Ezzel leülven az író asztalához, a' nyugtató Levelet megírja, és kezibe adja a' számadó Urnak. Ez azzal haza menven a' nyugtató Levelet a' hova a' szükség kívánta, bé iktatja. Azután az akkor időbeli jegyzéseit, ujjább vizsgálás alá veszi, 's végtére a' jegyzések közt feltalálja, hogy azon Tiszt Ur az akkori fizetését fel nem vette. Fogja magát tehát 's kiszámlál a' Cassából 75 Rftokat, elviszi, és által adja az illető Tiszt Urnak, a' ki már akkor ezt tsupa ajándéknak tartotta. — Ha minden ember illy lelki esmérettel bírna, nem volna az adásvevésben annyi hamisság, a' mértékben annyitsalás, annyi uzsora. . . Következés képpen annyi perpatvarkodás.

Valamint az aratással, ugy a' szürettel is az idén éppen nem ditsekedhetünk: tsak a' jó Isten tudja, hogy élünk-e a' jövő aratásig. A' drágaság egy szóval mindeneben felette nagy.

Jegyzés a' Helyesírásról (Orthographia). Néha olvasunk az Ujságokban, és egyéb mai időbeli írásokban, könyvekben illyetén szavakat: ebbéli, tejes, fojtatni — A' Magyaroknál az eb, és a' kutya egy dolgot teszen, ehez képest p. o. ebbéli kívánság teszen kutyabéli kívánság. Azután tejes a' tejtől, tellyes a' telitől származik: már pedig p. o. tejes bizodalom, tsak fejer bizodalom, mint tejes tsupor, tejes fazék. Végre folyai, és fojtani, vagy fojtatni nem egygyet jelent. Midőn azt olvassuk: Fojtatása következik, áttól tartunk, hogy meg

fojtatnak bennüket. *Sapientī pauca.* E' béli jegyzésemet nevezgyék rosz neven a' Magyar Irók.

Mária Therésia városából Nov. 16: —
Azon szomorú esetnek következéseit, melyeket Kis - Aszszony havának 8-dik napja hozott, eltörölte a' folyó hónap 8-dik napja. Akkor az égi háború alkalmatosságával, szokás szerént a' P.P. Franciscanusok temploma toronyában is harangozván, a' menykő beütött, 's a' harangozó emberek közül hármat megérvén egygyik szörnyü hálált halt, kettő pedig szerentsésen meggyógyult. A' tűz a' toronyba bele kapott: de a' népnek szorgalmatos bátorsága; 's kiváltképen egy Szijjártónak maga elszánása által a' gyuladásnak terjedése meggátoltatott. Mindazáltal az egésznek megtartása végett a' fedélnek nagyobb része, a' gomb, és a' kereszt levágtván, nem tsak a' városnak disztelenséget: hanem a' Monostornak nagy kárt is okozott. Ezt gondolóra vévén a' városnak Ns. Tanátsa, mindjárt ígéretet tett a' toronynak helyre állításáról, 's ezen szent szándékában olly serényen eljár, hogy most Sz. András havának 8-dik napján az új gomb és a' kereszt feltétethetett. Ez nagy muzsika zengés, 's dob trombita harsogás között ment végbe az egész népnek különös öröme. Itt nem lehet háládatos tisztelet nélkül megemlíteni, hogy ezen Ns. Magistrátus, midőn az Isten házának díszéről gondoskodott, egyszer'smind a' feljebb említett Szijjártónak maga fel-áldozását azal jutalmazta meg, hogy őtet minden Taksa nélkül Polgárrá tette, 's pénzben 30 forinttal megajándékozta.

B e t s.

Császár és Császárné ő Felségek *Leopoldina* ő Cs. Fő Hertzegaszszonyságával együtt, ezen hónapnak 18-dikán a' Cs. K. árvaházban váratlanul megjelenvén, az egész intézetet még a' betegek' szobáit is figyelmetesen megnézegették, 's az egész intézetnek mind külső mind pedig erköltsi állapotját megvizsgálni kegyesen méltóztattak. Mennél nagyobb volt a' gyermekeknek és nevelőiknek is ezen váratlan meglátogatás által okoztatott örvendezéssek, éppen illy nagy és elragadó volt az a' kegyes jószág, mellyel ő Cs. K. Felségek minden környülállásokat kikérdeztek 's nyájas atyáskodással és anyáskodással megvizsgáltak.

Hétfün, u. m. Dec. 23-dikán, ő Felsége a' *Bavariai* Király és Károly K. Princz *Bétsbe* érkeztek. Királyné ő Felségét a' Korona örökös Princzel együtt későbbre várják.

H i r a d á s.

A' 4-dik számú, 's a' Császár nevet viselő Ulánus Regementhez egy, a' maga mesterségében tökéletesen jártas, nőtelen, magyar nyeregjártó kerestetik. Az ezen szolgálattal öszsekaptolt haszonvételek, 17 forint állandó hónapi fizetésből, ingyen való szállásból, fából, és naponként egy kenyérportzióból állanak; 's ő a' hatonaéletre való leköteleztetéstől szabad marad. A' kik ezen szolgálatot megnyerni kívánnyák, 's a' megkívántató feltételekről szóló bizonyosságlevellel bírnak; azok a' fentisztelet Regement Kommandójánál Magyar Országban, Zemplén Vármegyében Sáros-Patakon, jelentsék magokat.

Dec. 20-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltózádulában 349 1/2 forintot,
— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Dec. 21-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózádulában 353 — forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Dec. 23-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltózádulában 348 1/8 forintot.
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr. adtak.